

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V1

NOVEMBER 2024

PUNTE: 80

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 16 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit DRIE afdelings.

AFDELING A: Leesbegrip (30)
AFDELING B: Opsomming (10)
AFDELING C: Taal (40)

- 2. Beantwoord AL die vrae.
- 3. Begin ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.
- 4. Trek 'n streep na elke afdeling.
- 5. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
- 6. Laat 'n reël oop na ELKE antwoord.
- 7. Skenk veral baie aandag aan spelling en sinskonstruksie.
- 8. Beplan jou tyd só:

AFDELING A: 50 minute AFDELING B: 20 minute AFDELING C: 50 minute

9. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: LEESBEGRIP

VRAAG 1

Lees die artikel hieronder en beantwoord die vrae wat volg. ...

TEKS A: ARTIKEL

SUID-AFRIKA SE GOUE SEUNS EN DOGTERS MAAK DIT IN DIE WÊRELD

Zozi Tunzi, Siya Kolisi, Pretty Yende ...

- Ons ken hulle. Party van hulle het oorsee gaan bly. Ander woon in Suid-Afrika. Maar hulle deel een ding: hulle is óns mense wat regoor die wêreld bekend is.
- Christiaan Neethling Barnard, gebore 8 November 1922, is Suid-Afrika se bekendste hartchirurg. Hy het wêreldberoemd geraak toe hy in 1967 die eerste mens-tot-mens-hartoorplanting suksesvol in Kaapstad uitgevoer het. As gevolg van ernstige artritis in sy hande, kon hy teen 1983 nie langer as chirurg werk nie. In 2001 is hy na 'n asma-aanval oorlede. Sy Christiaan Barnard Stigting het baie arm kinders gehelp.
- Dr. Imtiaz Sooliman is die stigter van een van die wêreld se bekendste humanitêre organisasies, Gift of the Givers. Hulle help mense wat swaarkry as gevolg van oorloë, vloede, aardbewings, ens. Alles het op 6 Augustus 1992 begin toe iemand vir Imtiaz gesê het dat hy 'n organisasie moet begin om mense van alle rasse, gelowe en politieke idees wêreldwyd te help. Van toe af het die organisasie mense regoor die wêreld al met R2,5 miljard gehelp. Imtiaz se kalmte, geduld en energie help hom om hierdie werk suksesvol te kan doen.

20

5

10

15

- 4 Charlize Theron is Suid-Afrika se "meisie van Benoni"! Sy is in 1975 daar gebore en het op 'n plaas buite die stad grootgeword. Sy het as jongmeisie na Amerika verhuis om 'n loopbaan as aktrise te volg. In 2004 het Charlize die Oscar gewen vir haar hoofrol in die fliek, *Monster*.
- 5 Sjef Jan Hendrik van der Westhuizen het aan die Universiteit van Stellenbosch studeer. Terwyl hy vir 'n kostydskrif gewerk het, het hy dikwels oorsee gereis. So het hy die idee gekry Suid-Afrikaanse geregte soos melktert, biltong en mosbolletjies aan Europa se mense bekend te stel. Sy liefde en talent vir kosmaak kom van sy ouma af. Vandag besit by die restaurant, JAN, in Nice, Frankryk. Hierdie restaurant het in 2016 die Michelin-ster ontvang. Dit is 'n baie hoë toekenning wat net aan die heel beste restaurante gegee word.

30

25

35

Kopiereg voorbehou

Blaai om asseblief

Zozibini Tunzi is in 2019 as Mejuffrou Heelal gekroon. Met haar kort hare en mooi vel het sy die tradisionele idee van hoe 'n Mejuffrou Heelal behoort te lyk, heeltemal verander. Dis vir haar belangrik dat jong meisies hulleself deur haar moet sien en moet besef dat elkeen mooi is. As gevolg van Covid in 2020 het Zozi die Mejuffrou Heelal-kroon eintlik vir 2 jaar gedra en so op haar eie geskiedenis gemaak.

40

Die wêreldberoemde opera-sopraan, Pretty Yende (39), het van kleins af kerkliedere saam met haar ouma gesing terwyl hulle kerk toe gestap het. Sy is die oudste van vier kinders en musiek is in hierdie kinders se bloed! Haar suster sing ook opera en haar twee broers werk albei as platejoggies wat musiek in klubs speel.

45

Pretty het aan die SA College of Music en die Universiteit van Kaapstad studeer. Sy het reeds in al die belangrikste operahuise ter wêreld gesing. Sy het verskeie pryse en ander toekennings ontvang. In 2013 het ons regering die Silwer Orde van Ikhamanga aan haar toegeken vir haar uitstekende werk as operasangeres én omdat sy so 'n goeie rolmodel vir jongmense is. 'n Baie spesiale hoogtepunt vir Pretty was toe sy op 6 Mei 2023 by Koning Charles III se kroning in Londen, Engeland gesing het.

50

55

Oktober 2023 ... Wêreldbekerrugby in Frankryk ... Die Springbokke wen die toernooi! Die kaptein ... Siyamthanda Kolisi. Hy is op 16 Junie 1991 in Zwide, Gqeberha gebore. Omdat sy ouers nog baie jonk was, het sy ouma hom grootgemaak. Sy is dood toe Siya 12 jaar oud was. Dit het sy lewe baie negatief beïnvloed. Hy is amper deur die tipiese swak omstandighede van armoede, geweld en misdaad in sy omgewing ingesluk. Maar dis veral rugby wat hom gehelp het om dit positief

60

te hanteer. Rugby is Siya se lewe en in 2018 was hy die eerste swart Suid-Afrikaner wat kaptein van die Springbokke geword het. Hy het ook al vir Racing 92 in die Franse Top 14 gespeel. Siya glo nie net in ubuntu nie; hy leef dit uit. Deur sy Kolisi Stigting gee hy terug aan die gemeenskap.

70

65

Soveel individue, soveel sukses ... Suid-Afrika is trots op hierdie goue seuns en dogters!

[Verwerkte teks uit verskeie bronne]

Kopiereg voorbehou

Blaai om asseblief

LET WEL:

- Beantwoord AL die vrae.
- Skryf net die vraagnommer en die antwoord neer.
- 1.1 VOLTOOI die sin hieronder deur woorde uit paragraaf 1 in te vul. Zozi Tunzi, Siya Kolisi en Pretty Yende is mense van (1.1.1) ... wat regoor die wêreld (1.1.2) ... is. (2) 1.2 Watter siekte het veroorsaak dat dr. Chris Barnard moes ophou werk? (1) 1.3 Watter EEN woord in paragraaf 3 sê vir ons dat Gift of the Givers 'n organisasie is wat mense help? (1) 1.4 In watter situasies gaan Gift of the Givers mense help? Noem TWEE. (2)1.5 Vir watter fliek het Charlize Theron 'n Oscar gewen? (1)1.6 Waaruit lei ons af dat sjef Jan Hendrik trots is op Suid-Afrika se kos? (1) 1.7 Watter boodskap wil Zozibini Tunzi graag aan ander jong meisies oordra? (1) 1.8 Hoe verskil Zozi se tydperk as Mejuffrou Heelal van ander wenners se tydperke? (1) 1.9 VOLTOOI die sin hieronder deur net EEN woord in te vul. Die (39) in paragraaf 7 verwys na hoe ... Pretty Yende is. (1) 1.10 " ... musiek is in hierdie kinders se bloed!" (Reël 44) 1.10.1 Word hierdie woorde binne hierdie konteks LETTERLIK of FIGUURLIK bedoel? (1) 1.10.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 1.10.1. (1) 1.11 Pretty Yende het geen formele musiekopleiding gehad nie. Motiveer waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1) 1.12 Hoe het die Suid-Afrikaanse regering Pretty vereer? (1) 1.13 Gee TWEE redes waarom Siya Kolisi se lewe as kind nie maklik was nie. (2)

1.14 Die mense van wie ons in hierdie teks lees, het almal baie sukses in die lewe behaal.

Kies 'n beskrywing uit KOLOM B wat by die persoon in KOLOM A pas. Skryf net die letter (A–E) langs die vraagnommers (1.14.1 tot 1.14.4) neer.

	KOLOM A		KOLOM B
1.14.1	Dr. Chris Barnard	Α	ontvang die hoogste erkenning vir 'n eetplek
1.14.2	Dr. Imtiaz Sooliman		
1 1 1 2	Siof Ion Handrik	В	beweeg in koninklike kringe
1.14.3	Sjef Jan Hendrik	С	gee vir siek mense nuwe hoop op lewe
1.14.4	Pretty Yende		
		D	bewys dat "anders" ook mooi kan wees
		Е	maak geen onderskeid tussen mense wat hulp nodig het nie

 (4×1) (4)

1.15 Lees weer paragraaf 3.

Wat sou jy vir dr. Sooliman en sy organisasie sê as jy die kans sou kry om met hulle te praat?

(1)

1.16 Watter les oor keuses leer jy by Siya Kolisi?

(1)

(1)

1.17 "Soveel individue, soveel sukses ..." (Reël 73)

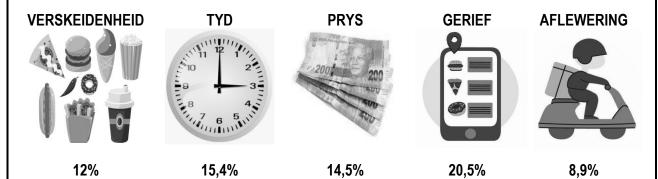
Waarom is dit goed dat party van die individue van wie ons lees, erkenning gee aan hulle oumas?

TEKS B

Bestudeer die grafiese teks hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

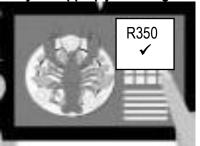
BESTEL JOU KOS AANLYN

Waarna kyk mense wanneer hulle besluit wát en by wié hulle kos aanlyn gaan bestel? (2023)

Volg die ses stappe hieronder ... en ontvang jou kos bý jou huis!

1. Kry die app op jou foon gereed

2. Kies die eetplek

3. Bestel die kos wat jy wil hê

4. Wag geduldig

5. Ontvang die kos

6. Betaal vir die kos

[Eie verwerkte teks]

	TOTAAL AFDELING A:	30
1.23	Waarom kan jy 'n grafiese teks soos hierdie een makliker verstaan?	(1)
1.22	Verduidelik waarom dit goeie raad is om geduldig te wees terwyl jy vir jou kos wag.	(1)
	Waarom kan ons sê dat sy 'n goeie werker by hierdie eetplek is?	(1)
1.21	Kyk na die meisie wat by die eetplek werk.	
1.20	Wat móét jy op jou foon hê as jy kos aanlyn wil bestel?	(1)
	Wanneer daar 'n verskeidenheid is, beteken dit dat mense (elke keer dieselfde items moet kies/uit verskillende items kan kies).	(1)
1.19	Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.	
1.18	Watter faktor is vir mense die belangrikste wanneer hulle kos aanlyn wil bestel?	(1)

AFDELING B: OPSOMMING

Lees die teks hieronder en voer die instruksies uit.

VRAAG 2

Jy is amper klaar met skool. Nou moet jy aan 'n loopbaan dink.

INSTRUKSIES

- 1. Som die SEWE wenke WAT JOU SAL HELP OM 'N LOOPBAAN TE KIES, in jou EIE VOLSINNE op.
- 2. Skryf die **wenke** puntsgewys neer.
- 3. Nommer die **wenke** van 1 tot 7.
- 4. Jou opsomming mag nie langer as 70 woorde wees nie.
- 5. Dui die korrekte getal woorde aan die einde van die opsomming aan.

TEKS C

HOE KIES EK DIE REGTE LOOPBAAN?

Een van die belangrikste besluite wat jy vir jou lewe na skool moet neem, is watter loopbaan jy gaan volg. Hier is belangrike wenke wat jou kan help om die regte besluit te neem.

Dit is belangrik dat jy weet wat jou belangstelling is. As jy nie hou van die werk wat jy gaan doen nie, gaan jy ongelukkig wees. Jy moet egter ook realisties wees en jou eie vaardighede in ag neem. Wat kan jy goed doen? Jy wil tog suksesvol wees in die loopbaan wat jy gaan volg.

'n Ander baie belangrike aspek om aan te dink, is of daar vir jou werksgeleenthede sal wees wanneer jy met jou loopbaan begin. Baie mense het al die fout gemaak om 'n sekere loopbaan te kies, maar kry dan nie werk nie. Hiermee saam moet jy uitvind watter tipe opleiding nodig sal wees vir die loopbaan wat jy kies. Moet jy 'n graadkursus volg, of is meer praktiese opleiding nodig?

Jy moet weet wat jou persoonlike doel in die lewe is. Gaan jou loopbaan jou help om uit te kom waar jy graag wil wees? Daarom is dit belangrik om ook te kyk na die geld wat jy gaan verdien. Jy gaan tog werk sodat jy vir jouself, en dalk vir 'n gesin, kan sorg. Daar is baie inligting oor verskillende beroepe beskikbaar. Jy moet egter seker maak of hierdie inligting werklik vir jou sê wat jy elke dag in jou loopbaan gaan doen.

[Verwerkte teks]

10

TOTAAL AFDELING B:

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES

VRAAG 3: ADVERTENSIE

- Die taalvrae wat volg, is op die advertensie (TEKS D) hieronder gebaseer.
- Die nommering in die advertensie verwys na die nommer van die vraag wat beantwoord moet word.
- Voer die instruksies by elke vraag uit.

TEKS D

Die héél lekkerste toebroodjies vir jou (3.7) (man en kinders) ...

Vir enige navrae, klagtes of kommentaar, kontak Albany se kliëntediens.

Selnommer: 081 123 4567

E-posadres: albanybak@gmail.com

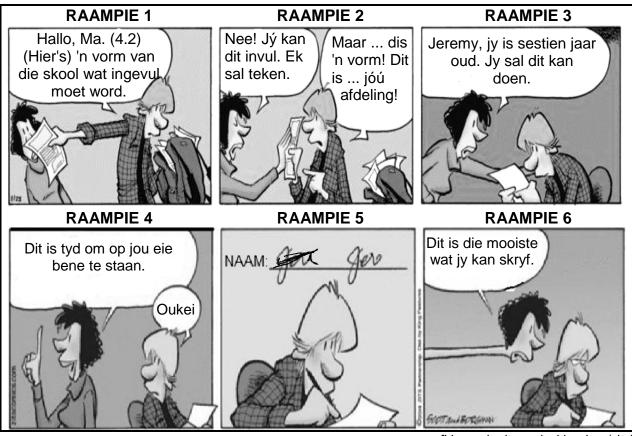
[Verwerkte teks]

3.1	Hou die teikengroep vir hierdie advertensie in gedagte.			
	3.1.1 Met wie word daar dirék in hierdie advertensie gepraat?	(1)		
	3.1.2 Verduidelik waarom ons kan sê dat hierdie teikengroep 'n voorbeeld van stereotipering is.	(1)		
3.2	Watter inligting omtrent hierdie brood maak dat mense dit sal wil koop?	(1)		
3.3	Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies. Met hierdie duimpie wys die adverteerder vir ons dat mense (nie 'n fout sal maak om dié brood te gaan koop nie/'n fout sal maak om dié brood te gaan koop).	(1)		
		(1)		
3.4	Waarom, dink jy, was dit slim van die adverteerder om die foto van die dogtertjie te gebruik?	(1)		
3.5	Gee die INTENSIEWE VORM van "goedkoop".	(1)		
3.6	Kyk na die inligting onder die prente.			
	3.6.1 Skryf VIER OPEENVOLGENDE WOORDE neer wat 'n mening is.	(1)		
	3.6.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 3.6.1.	(1)		
3.7	Gee EEN WOORD vir "man en kinders" binne die konteks van hierdie advertensie.	(1)		
3.8	Waaruit kan ons aflei dat Albany graag wil weet wat mense van hulle produk dink? Skryf dit in jou eie woorde.	(1) [10]		

VRAAG 4: STROKIESPRENT

- Die taalvrae wat volg, is op die strokiesprent (TEKS E) hieronder gebaseer.
- Die nommering in die strokiesprent verwys na die nommer van die vraag wat beantwoord moet word.
- Voer die instruksies by elke vraag uit.

TEKS E

[Verwerk uit comicskingdom/zits]

4.1 In RAAMPIE 1 gee Jeremy vir sy ma 'n vorm van die skool wat ingevul moet word.

Hoe kan ons sien dat Jeremy nie in die vorm belangstel nie? Noem EEN visuele teken. (1)

4.2 Skryf die VERKORTING tussen hakies in RAAMPIE 1 voluit. (1)

- 4.3 Kyk na RAAMPIE 2.
 - 4.3.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Jeremy se ma se reaksie op dit wat Jeremy vir haar sê, sê vir ons dat sy (jammer gevoel het vir Jeremy/haar vir Jeremy vererg het). (1)

4.3.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 4.3.1 deur te verduidelik wat die ma **doen**, **nie** wat sy sê **nie**. (1)

	4.3.3	Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.	
		Die gebruik van die ellips in Jeremy se woorde sê vir ons dat hy (kwaad is vir sy ma/nie seker is wat hy moet doen nie).	(1)
4.4	Kyk na R	AAMPIE 3.	
	Hoe weet	ons dat Jeremy se ma nou anders teenoor hom optree?	(1)
4.5	Kyk na R	AAMPIE 4.	
		ORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf die letter gs die vraagnommer (4.5) neer.	
	Jeremy so	e ma sê vir hom dat hy op sy eie bene moet staan . Dit beteken dat	
	B moe C min	er oefening moet kry. It leer om selfstandig te wees. Ityd het om die vorm te voltooi. It staan sodat hy die vorm netjies kan invul.	(1)
4.6	•	die visuele in RAAMPIE 5 dat Jeremy nie daaraan gewoond is om ee vul nie?	(1)
4.7	Jeremy se	e ma se optrede in RAAMPIE 6 is ironies.	
	VOLTOO	I die sin hieronder:	
	Jeremy se	e ma wil hê hy moet die vorm self invul, maar	(1)
4.8	Skryf die	sin hieronder oor as 'n VRAAGSIN.	
	Dit is die	mooiste wat jy kan skryf.	(1) [10]

VRAAG 5: ARTIKEL EN PRENT

- Die taalvrae wat volg, is op die artikel (TEKS F) en prent (TEKS G) hieronder gebaseer.
- Die nommering in die artikel verwys na die nommer van die vraag wat beantwoord moet word.
- Voer die instruksies by elke vraag uit.
- 5.1 Lees die artikel en beantwoord die vrae.

TEKS F: ARTIKEL

DROME VIR MY BOEKKLUB

Thandeka Mandoyi van Phillipi se (5.1.1) (liefde+projek) is die Chosi Chosi Boekklub vir dié township se jong kinders. Saterdae kom sowat (5.1.2) (30) kinders in 'n hut naby Thandeka se huis bymekaar. Dan luister hulle (5.1.3) (...) die stories wat sy vir hulle voorlees. (5.1.4) (Thandeka sê: "My boekklub is die enigste leesplek wat die kinders het.")

Thandeka het in 2019 begin (5.1.5) (vir haar nefies en hulle maatjies uit 'n boek lees.) Hulle het dit baie (5.1.6) (verniet/geniet) en wou net meer hoor. (5.1.7) (Verlede jaar besluit sy om haar leeskring uit te brei.) (5.1.8) (Daar het so baie kinders gekom. Sy het die bure se hut as haar leeskamer ingerig.) Daar is 'n plank op (5.1.9) (bakstene) wat haar boekrak is en mooi prente teen die mure.

Phillipi is 'n (5.1.10) (veilige) plek vir kinders. Daar is baie (5.1.11) (*gangs*) wat gereeld op mekaar skiet. (5.1.12) (Deur) die stories wat Thandeka vir die kinders lees, leer hulle ook van ander dinge. Dit wys vir hulle dat daar (5.1.13) (goed) dinge buite hulle eie wêreld is.

Thandeka is nou op soek na 'n groter plek vir haar boekklub, meer boeke en nog meer kinders wat na haar stories luister.

[Verwerk uit Huisgenoot, 14 Desember 2023]

5.1.1 Gee die korrekte SAMESTELLING van die woorde tussen hakies.

Thandeka Mandoyi van Phillipi se (liefde+projek) is die Chosi Chosi Boekklub vir dié township se jong kinders. (1)

5.1.2 Skryf die GETAL tussen hakies as 'n woord.

Saterdae kom sowat (30) kinders in 'n hut naby Thandeka se huis bymekaar. (1)

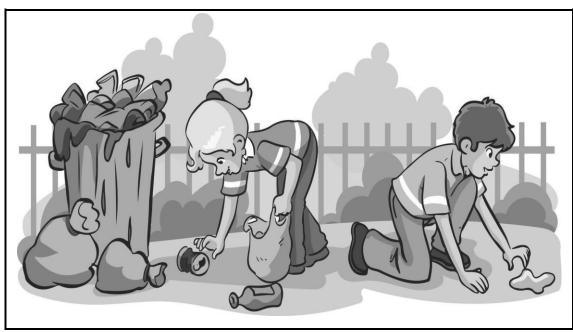
5.1.3 Vul die ontbrekende VOORSETSEL in.

Dan luister hulle ... die stories wat sy vir hulle voorlees. (1)

5.1.4	Skryf die sin in die INDIREKTE REDE. Jy moet dat in jou sin gebruik.	
	Thandeka sê: "My boekklub is die enigste leesplek wat die kinders het."	(1)
5.1.5	Skryf die gedeelte tussen hakies in die INFINITIEF. Skryf die hele sin uit.	
	Thandeka het in 2019 begin (vir haar nefies en hulle maatjies uit 'n boek lees.)	(1)
5.1.6	Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.	
	Hulle het dit baie (verniet/geniet) en wou net meer hoor.	(1)
5.1.7	Skryf die sin in die VERLEDE TYD.	
	Verlede jaar besluit sy om haar leeskring uit te brei.	(1)
5.1.8	Verbind die twee sinne met die VOEGWOORD tussen hakies.	
	Daar het so baie kinders gekom. Sy het die bure se hut as haar leeskamer ingerig. (Aangesien)	(2)
5.1.9	Verdeel die woord tussen hakies korrek in LETTERGREPE.	
	Daar is 'n plank op (bakstene) wat haar boekrak is en mooi prente teen die mure.	(1)
5.1.10	Gee die ANTONIEM van die woord tussen hakies.	
	Phillipi is 'n (veilige) plek vir kinders.	(1)
5.1.11	Gee die KORREKTE Afrikaans vir "gangs".	(1)
5.1.12	Gebruik die HOMONIEM van die woord tussen hakies in 'n sin sodat die betekenis duidelik is.	
	(Deur) die stories wat Thandeka vir die kinders lees, leer hulle ook van ander dinge.	(1)
5.1.13	Gee die VERGROTENDE TRAP van die woord tussen hakies.	
	Dit wys vir hulle dat daar (goed) dinge buite hulle eie wêreld is.	(1)

5.2 Kyk na die prent hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS G: PRENT

[Bron: googleimages]

- 5.2.1 Gee die MEERVOUD van die woord tussen hakies.
 - Die kinders se (hemp) lyk dieselfde.

(1)

- 5.2.2 Skryf die sin in die LYDENDE VORM.
 - Die kinders gooi die gemors in sakke.

(1)

- 5.2.3 Gee die VERLEDE DEELWOORD van die werkwoord tussen hakies.
 - Die kinders gooi die (gebruik) blikkies in die sakke.

(1)

- 5.2.4 Gee die VERKLEINWOORD van die woord tussen hakies.
 - Daar is 'n lae (heining) om die parkie.

(1)

- 5.2.5 Skryf die sin in die ONTKENNING.
 - Die kinders is al klaar met die werk.

(1)

- 5.2.6 Skryf die sin hieronder oor in die korrekte WOORDORDE.
 - Die twee kinders werk (fluks) (in die parkie) (elke Saterdag).

(1) **[20]**

TOTAAL AFDELING C: 40

GROOTTOTAAL: 80

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V1

NOVEMBER 2024

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 80

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 12 bladsye.

AFDELING A: LEESBEGRIP

ASSESSERINGSRIGLYNE

- Spel- en taalfoute in antwoorde word nie gepenaliseer nie omdat die fokus op begrip is.
 Indien die spelling die betekenis beïnvloed, word die kandidaat wel gepenaliseer.
- Indien die leerder woorde uit 'n ander taal gebruik as die taal waarin die vraestel verskyn, word daardie vreemde woorde geïgnoreer (toegedruk). Indien die antwoord sonder daardie vreemde woorde sinvol in Afrikaans is, word die leerder NIE GEPENALISEER NIE. Indien die vreemde woord in die antwoord vereis word, is dit aanvaarbaar.
- By oop vrae word geen punt toegeken vir JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE nie. Die rede/motivering verdien die punt.
- Geen punt word toegeken vir WAAR/ONWAAR of FEIT/MENING nie. Die rede/motivering verdien die punt.
- Waar eenwoord-antwoorde gevra word en die leerder gee 'n volsin, is dit korrek MITS die korrekte woord onderstreep of op een of ander wyse uitgelig word.
- Wanneer TWEE/DRIE feite vereis word en 'n reeks word gegee, sien SLEGS die eerste TWEE/DRIE na. Daar word eers horisontaal en dan vertikaal nagesien. Indien al die feite in die eerste kolpunt aangebied word, verdien die kandidaat die punte.
- Aanvaar dialektiese variasies.
- Aanvaar die letter wat met die korrekte antwoord ooreenstem EN/OF die antwoord wat volledig geskryf word vir meervoudigekeuse-vrae.

VRAAG 1

TEKS A: SUID-AFRIKA SE GOUE SEUNS EN DOGTERS MAAK DIT IN DIE WÊRELD [Verwerkte teks uit verskeie bronne]

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
1.1.1	Suid-Afrika/(R)SA	1
1.1.2	bekend	1
1.2	artritis	1
1.3	"humanitêre" (Geen penalisering indien die woord NIE tussen aanhalingstekens is NIE) (EEN WOORD)	1
1.4	 oorloë vloede aardbewings rampe/natuurrampe "Hulle help mense wat swaarkry as gevolg van oorloë, vloede, aardbewings, ens." (Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde) 	2
1.5	Monster	1

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
1.6	 Hy het die mense in Europa bekend gestel aan Suid-Afrika se kos/ melktert, biltong en mosbolletjies. Hy maak kos soos melktert/biltong/mosbolletjies. Hy bedien Suid-Afrikaanse kos by sy restaurant (in Nice, Frankryk)/ stel dit aan buitelanders/Europa bekend. Hy het Suid-Afrikaanse geregte/melktert/biltong/mosbolletjies aan Europa se mense bekend gestel. "So het hy die idee gekry om Suid-Afrikaanse geregte soos melkert, biltong en mosbolletjies aan Europa se mense bekend te stel." (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
1.7	 Dat elkeen/hulle mooi is. Hulle is mooi soos hulle is. Jy het nie nodig om soos iemand anders te lyk nie. Hulle moet deur haar sien dat hulle mooi is. "Dis vir haar belangrik dat jong meisies hulleself deur haar moet sien en moet besef dat elkeen mooi is." (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
1.8	 Zozi het die kroon vir twee jaar gedra./Sy was vir twee jaar Mejuffrou Heelal. Gewoonlik dra Mejuffrou Heelal die kroon net vir een jaar. Sy het die kroon langer/die langste gedra. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
1.9	oud jonk (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (EEN WOORD)	1
1.10.1	Figuurlik	1
1.10.2	 Hulle het met musiek grootgeword. Hulle het 'n passie/liefde vir/hou baie van musiek./Musiek maak hulle gelukkig. Hulle is goed met musiek/talentvol/het talent in musiek. Hulle almal volg 'n loopbaan in musiek. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Die antwoord op VRAAG 1.10.1 moet korrek wees vir kandidate om die punt by VRAAG 1.10.2 te kry.) 	1
1.11	Pretty het • (musiek) studeer. • aan die SA College of Music studeer. • aan die Universiteit van Kaapstad (musiek) studeer. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1
1.12	 Die regering het die Silwer Orde van Ikhamanga aan Pretty toegeken. (Pretty het) die Silwer Orde van Ikhamanga (ontvang). (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
1.13	 Siya se ouers was baie jonk./het nie by sy ouers grootgeword nie./se ouma het hom grootgemaak. se ouma (wat hom versorg het,) is vroeg dood./dood toe hy 12 jaar oud was. het grootgeword in 'n omgewing waar armoede/geweld/misdaad deel van sy lewe was./met swak omstandighede grootgeword. (Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde) 	2
1.14.1	C/gee vir siek mense nuwe hoop op lewe	1
1.14.2	E/maak geen onderskeid tussen mense wat hulp nodig het nie	1
1.14.3	A/ontvang die hoogste erkenning vir 'n eetplek	1
1.14.4	B/beweeg in koninklike kringe	1
1.15	 Ek sou vir hulle dankie gesê het vir die goeie werk wat hulle doen. dankie gesê het dat hulle almal help, ongeag ras, klas, geloof, ens. gesê het dat mense besef hulle waag hulle lewens vir ander. gesê het dat ek respek vir hulle het omdat hulle dit nie vir eie gewin/aansien doen nie. gesê het dat ek dit waardeer dat hulle werklik omgee vir mense in nood. gesê het dat ek trots op hulle is. gesê het dat dit prysenswaardig is dat hulle ubuntu uitleef en nie net daaroor praat nie. gesê het dat hulle werklik 'n verskil maak. gesê het dat hulle 'n inspirasie/voorbeeld vir ander is om ook ander mense te help. Ek sou hulle moed ingepraat het/aangemoedig het om voort te gaan met die goeie werk. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
1.16	 Moenie betrokke raak by slegte dinge in jou omgewing nie, soos misdaad/bendes/geweld, ens. Raak betrokke by jou gemeenskap/gee terug aan jou gemeenskap./ Leef ubuntu uit. Bestee jou tyd aan iets positiefs soos bv. rugby./Jy kan alles doen as jy positief is. Moenie opgee/jou drome prysgee as dinge sleg gaan in jou lewe nie. Jou verlede bepaal nie jou toekoms nie. Styg uit bo jou omstandighede./Jou omstandighede hoef jou nie te verhoed om sukses te behaal nie. Moenie dat jou omstandighede jou negatief maak nie. Jy kan jou lewe verander as jy goeie/regte keuses maak. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
1.17	 Deur die erkenning bewys hulle dat hulle oumas 'n definitiewe/belangrike rol in hulle lewens gespeel het. hulle gehelp het om hulle passie te ontdek/talente te benut. deel was van hulle opvoeding/vormingsjare. hulle ondersteun het (en hulle is dankbaar daaroor). 	1
	 hulle gehelp het (om die regte keuses te kon maak). so spesiaal in hulle lewens was. hulle inspirasie was. 	
	Dit wys dat hulle nie vergeet het waar hulle vandaankom nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	
TEKS B: Eie verwer	BESTEL JOU KOS AANLYN kte teks]	
1.18	Gerief/gerief/20,5% sê gerief beïnvloed hulle besluit	1
1.19	uit verskillende items kan kies	1
1.20	Jy moet die app aflaai/op jou foon hê./Die app/Die toepassing/Die toep.	1
1.21	Die meisie/werker	1
	• is vriendelik/glimlag.	
	lyk netjies/professioneel/se uniform/hare is netjies/skoon. is gereed am inv to hadion/to-genklik.	
	is gereed om jou te bedien/toeganklik.weet hoe om kos te bedien.	
	 weet noe om kos te bedien. se glimlag wys dat sy van haar werk hou. 	
	 doen meer as een taak gelyktydig/dra kos aan en praat op die 	
	gehoorstuk om moontlik bestellings te neem.	
	(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	
1.22	 Jy is nie die enigste persoon wat bestel het nie. 	1
	Die eetplek het dalk baie bestellings.	
	Die persoon wat die kos kom aflewer kan nie jaag nie.	
	Daar is dalk druk verkeer.	
	Die afleweraar het dalk baie bestellings om af te lewer. Levels and alle levels die bestellings om af te lewer. Levels and alle levels die bestellings om af te lewer.	
	Jou bestelling neem dalk lank/langer om voor te berei.	
	Jou kos sal sleg wees as dit te vinnig gemaak is.Die kosplek is nie naby nie.	
	 Die kospiek is nie naby nie. Die persoon wat aflewer ken dalk nie die omgewing baie goed nie. 	
	 Die afleweraar wil nie 'n ongeluk veroorsaak nie; daarom wil hy nie te 	
	vinnig ry nie.	
	(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	
1.23	 Daar is nie baie woorde om te lees nie. 	1
	Daar is nie moeilike woorde om te lees nie.	
	Daar is (genoeg) prentjies (om te sê waaroor dit gaan). Die prentjies sê prenies waaroor dit gaan /Die prentjies en die waarde.	
	 Die prentjies sê presies waaroor dit gaan./Die prentjies en die woorde sluit by mekaar aan. 	
	 Dit word in persentasies/stapsgewys aangebied. 	
	 Dit word in persentasies/stapsgewys aangebied. Dit gee eenvoudige instruksies. 	
	Baie mense hou nie van lees nie en verkies die prentjies om makliker	
	te verstaan.	
	Ek is 'n visuele leerder. (Frige FFN of controlly can begannende)	
	(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) TOTAAL AFDELI	NG A+ 2

AFDELING B: OPSOMMING

Nasien van die opsomming

Nasien van die opsomming word gebaseer op die insluiting van die relevante feite soos deur die teks voorgeskryf. Die opsomming moet soos volg nagesien word:

Puntetoekenning:

- o 7 punte vir 7 feite (1 punt per feit)
- o 3 punte vir taal
- o Totaal punte: 10

Toekenning van taalpunte as leerders nie woordeliks aangehaal het nie:

o 1–3 korrekte feite: 1 punt

o 4–5 korrekte feite: 2 punte

o 6–7 korrekte feite: 3 punte

Toekenning van taalpunte as leerders woordeliks aangehaal het:

- o 6–7 korrekte aanhalings: geen punte vir taal word toegeken nie
- o 4-5 korrekte aanhalings: maksimum 1 punt vir taal word toegeken
- o 2-3 korrekte aanhalings: maksimum 2 punte vir taal word toegeken

Een korrekte aanhaling:

- **Toegewing:** Indien die kandidaat 6 of 7 korrekte feite het, maar **een** daarvan is 'n direkte aanhaling, kry die kandidaat 6 of 7 punte vir die 6 of 7 feite en 3 punte vir die taal. Die kandidaat kry in hierdie geval dus 9/10 of 10/10 vir die opsomming.
- Indien die kandidaat **net 1 direkte aanhaling** het, verdien die kandidaat net 1 punt vir die aanhaling en geen punte vir taal nie.

Getal woorde:

- Nasieners moet die getal woorde verifieer.
- o Geen punte word afgetrek indien die leerder nalaat om die getal woorde wat gebruik is, aan te dui of verkeerd aandui nie.
- Indien die maksimum getal woorde (70 woorde) oorskry word, moet die nasiener VYF woorde ná die 70-woordegrens aan lees en nasien. Ignoreer die res van die opsomming ná die sin waarin die 75ste woord voorkom.

VRAAG 2

TEKS C: HOE KIES EK DIE REGTE LOOPBAAN?

/erwerkte teks]					
DIREKTE AANHALING		EIE SINNE			
Een van die belangrikste besluite wat jy vir jou lewe na skool moet neem, is watter loopbaan jy gaan volg. Hier is belangrike wenke wat jou kan help om die regte besluit te maak.	1	Jy moet weet waarin jy belangstel./Ken jou belangstellings./Jou belangstellings moet 'n rol in jou keuse van 'n loopbaan speel.			
Dit is belangrik dat jy weet wat jou belangstelling is. As jy nie hou van die werk wat jy gaan doen nie, gaan jy ongelukkig	2	Neem jou vaardighede in ag./Jy moet weet wat jy goed kan doen./Wees realisties oor dit wat jy kan doen.			
wees. Jy moet egter ook realisties wees en jou eie vaardighede in ag neem. Wat kan jy goed doen? Jy wil tog suksesvol wees in die loopbaan wat jy gaan volg.	3	Vind uit/maak seker of daar werksgeleenthede vir jou sal wees./Stel vas watter werksgeleenthede daar vir jou loopbaan is/sal wees.			
'n Ander baie belangrike aspek om aan te dink, is of daar vir jou werksgeleenthede sal wees wanneer jy met jou loopbaan begin. Baie mense het al die fout gemaak om 'n sekere loopbaan te kies, maar kry dan	4	Vind uit watter tipe opleiding jy gaan nodig hê./Weet watter tipe opleiding nodig sal wees./Jy moet die opleiding wat benodig word, in gedagte hou.			
nie werk nie. Hiermee saam moet jy uitvind watter tipe opleiding nodig sal wees vir die loopbaan wat jy kies. Moet jy 'n graadkursus volg, of is meer praktiese	5	Maak seker jy weet wat jou doel in die lewe is./Ken jou doel/doelwitte in die lewe.			
opleiding nodig? Jy moet weet wat jou persoonlike doel in die lewe is. Gaan jou loopbaan jou help om uit te kom waar jy graag wil wees? Daarom	6	Vind uit watter salaris jy gaan verdien./Bepaal hoeveel geld jy gaan verdien./Vind uit wat jou salaris sal wees.			
is dit belangrik om ook te kyk na die geld wat jy gaan verdien. Jy gaan tog werk sodat jy vir jouself, en dalk vir 'n gesin, kan sorg. Daar is baie inligting oor verskillende beroepe beskikbaar. Jy moet egter seker maak of hierdie inligting werklik vir jou sê wat jy elke dag in jou loopbaan gaan doen.	7	Maak seker dat jy weet wat jou werk op 'n daaglikse basis gaan wees/wat jou werk van jou gaan vereis./Maak seker dat die inligting oor jou loopbaan jou lei in wat jy gaan doen./Bepaal wat die werk van jou gaan vereis./Gebruik die inligting om jou meer te vertel wat jy kan verwag in jou loopbaan.			
		WOORDE: 61 (of meer/minder)			

TOTAAL AFDELING B: 10

AFDELING C: TAAL ASSESSERINGSRIGLYNE

- Spelling:
 - Eenwoord-antwoorde word as korrek aanvaar selfs al is die spelling verkeerd. Die fout mag net nie die betekenis van die woord verander nie. Waar woordstrukture getoets word, moet dit korrek gespel word.
 - By volsin-antwoorde word verkeerde spelling slegs gepenaliseer indien die fout in die taalstruktuur is wat getoets word.
 - Waar afkortings getoets word, moet die leestekens korrek wees.
- Sinstrukture moet taalkundig korrek wees en in volsinne aangebied word volgens die instruksies.
- Aanvaar die letter wat met die korrekte antwoord ooreenstem OF die antwoord wat volledig geskryf word vir meervoudigekeuse-vrae.

VRAAG 3

TEKS D: ADVERTENSIE

[Verwerkte teks]

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
3.1.1	(Alle) ma's/Ma's (wat toebroodjies vir haar man en kinders maak)/Vrouens met mans en kinders/Moeders/Mammas	1
3.1.2	 Nie alle huise het 'n ma (wat toebroodjies maak nie). In sommige huise is dit die pa wat verantwoordelik is vir die kos/die toebroodjies maak. In sommige huise is kinders verantwoordelik vir die kos. Baie kinders bly saam met hulle grootouers/ander familielede en nie 'n ma nie. Dit is nie net ma's wat toebroodjies maak nie, maar ook ongetroude/ alleenlopende/kinderlose dames. Omdat ma's nie altyd kosmaak nie. Die stereotipering is dat dit net ma's is wat toebroodjies maak. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Die antwoord op VRAAG 3.1.1 moet korrek wees vir kandidate om die punt by VRAAG 3.1.2 te kry.) 	1
3.2	 Die brood is vars/sag. is goedkoop/kos net (slegs) R10/se prys. is by verskillende winkels beskikbaar. (Kan ook winkels se name noem) maak die heel lekkerste toebroodjies. kry 'n duimpie wat dui op tevredenheid/wys dat mense tevrede voel/laat mense tevrede voel. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
3.3	nie 'n fout sal maak om dié brood te gaan koop nie	1

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
3.4	 Dit is 'n goeie tegniek om mense te manipuleer/oorreed om die produk te koop. Dit laat jou dink dat jy net so gelukkig gaan wees soos sy as jy die brood gekoop het./Haar gelukkige gesig manipuleer jou om ook die brood te koop. Die dogtertjie se vriendelike gesiggie/mooi glimlag trek die leser se aandag. Dit laat mense gelukkig/goed voel as 'n kind gelukkig is. Kinders in advertensies trek makliker lesers se aandag. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
3.5	spotgoedkoop (sp)	1
3.6.1	"Die heel lekkerste toebroodjies"/"lekkerste toebroodjies vir jou" (VIER OPEENVOLGENDE WOORDE)	1
3.6.2	 Nie almal sal dink dit is die lekkerste toebroodjie nie. Dit is die adverteerder se eie opinie. Daar is nie bewyse/navorsing gedoen nie. Daar is dalk ander brood wat lekkerder toebroodjies maak. Nie almal hou van Albany se brood nie. Nie almal hou van dieselfde vulsels op die brood nie/kan ham eet nie/hou van ham nie. Die adverteerder weet nie waarvan ek hou/nie hou/wat ek mag/nie mag eet nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Die antwoord op VRAAG 3.6.1 moet korrek wees vir kandidate om die punt by VRAAG 3.6.2 te kry.) 	1
3.7	gesin(slede)/familie(lede)/huisgesin/huismense (EEN WOORD)	1
3.8	 Albany nooi mense uit om hulle te kontak/kommentaar te lewer/ navrae te doen/te kla oor hulle produk. Albany verskaf genoeg kontakbesonderhede wat mense kan gebruik om hulle te kontak. Albany verskaf 'n telefoonnommer/e-posadres sodat mense hulle kan kontak. Die woord "kliëntediens" sê dat Albany in diens van die mense wil wees wat hulle produkte koop. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
		[10]

VRAAG 4

TEKS E: STROKIESPRENT

[Verwerk uit comicskingdom/zits]

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
4.1	 Jeremy druk die vorm in sy ma se gesig. maak nie oogkontak met sy ma nie/kyk nie na sy ma as hy met haar praat nie./kyk na sy tas eerder as na sy ma./fokus op ander dinge. gee die vorm in die verbygaan/met sy rug gedraai vir sy ma. hou die vorm met 'n lang (uitgestrekte) arm na sy ma toe uit. kyk nie na die vorm nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
4.2	Hier is/hier is	1
4.3.1	haar vir Jeremy vererg het	1
4.3.2	 Jeremy se ma stoot die vorm terug na Jeremy toe./vat nie die vorm by hom nie./gee die vorm terug/stop dit in Jeremy se hande. se mond is groot/wyd oop (wat wys dat sy hard praat/skree). praat hard met hom/skree op hom. hou haar oë toe omdat sy haar so vererg het. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Die antwoord op VRAAG 4.3.1 moet korrek wees vir kandidate om die punt by VRAAG 4.3.2 te kry.) 	1
4.3.3	nie seker is wat hy moet doen nie	1
4.4	 Jeremy se ma praat sagter/praat nie meer hard nie. het haar hand op Jeremy se skouer. is vooroor gebuig/staan nader aan Jeremy. kyk vir Jeremy as sy met hom praat. se woorde is motiverend/probeer hom aanmoedig om iets op sy eie te doen (om selfstandig te wees)/probeer met haar woorde sy selfvertroue opbou/wys hom daarop dat hy darem al 16 (jaar oud) is. noem hom op sy naam. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
4.5	B/moet leer om selfstandig te wees.	1

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
4.6	Jeremy sukkel om sy naam reg te skryf. krap sy naam dood op die vorm./maak foute. skryf lelik. kyk lank na die vorm (asof hy nie weet wat hy doen nie). lig die vorm op (asof hy onseker is). lyk onseker (oor wat hy moet invul). staar na die vorm. probeer met sy vinger lees wat hy moet doen. skryf nie sy naam voluit nie. teken in plaas van sy naam te skryf. skryf sy naam net halfpad. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1
4.7	 sy loer nog steeds oor sy skouer terwyl hy die vorm invul. sy los hom nie alleen nie. sy lewer kommentaar oor sy handskrif. sy dink nie hy kan dit doen nie./wil vir hom sê wat hy moet doen. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) Is dit die mooiste wat jy kan skryf? 	1
4.0	(Die hele sin moet korrek wees vir die kandidaat om die punt te verdien. Die vraagteken moet daar wees.)	[10]

VRAAG 5.1

TEKS F: DROME VIR MY BOEKKLUB

[Verwerk uit Huisgenoot, 14 Desember 2023]

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
5.1.1	liefde s projek (EEN WOORD)	1
5.1.2	dertig (sp)	1
5.1.3	na	1
5.1.4	Thandeka sê dat haar boekklub die enigste leesplek is wat die kinders het.	1
5.1.5	(Thandeka het in 2019 begin) om vir haar nefies en hulle maatjies uit 'n boek te lees.	1
5.1.6	geniet	1
5.1.7	 Verlede jaar het sy besluit om haar leeskring uit te brei. Sy het verlede jaar besluit om haar leeskring uit te brei. (Enige EEN) 	1

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
5.1.8	 Aangesien daar so baie kinders gekom het √, het sy die bure se hut as haar leeskamer ingerig. √ Sy het die bure se hut as haar leeskamer ingerig √ aangesien daar so baie kinders gekom het. √ (Let wel: Die kandidaat verdien 1 punt vir elke sin soos in verbinding met die voegwoord.) 	2
5.1.9	bak-ste-ne of bak+ste+ne of bak/ste/ne (Enige EEN. Die verdeling moet volledig wees.)	1
5.1.10	gevaarlike/onveilige	1
5.1.11	bendes/bendelede/gangsters/tsotsi's	1
5.1.12	 Voorbeeld waar deur in 'n ander betekenisverband gebruik word, bv.: Die deur is nie gesluit nie. (S.nw.) Deur jou toedoen is ek nou in die moeilikheid. (Voorsetsel met ander betekenis, as gevolg van.) Ek is omring deur wilde diere. (Voorsetsel met ander betekenis, by in Engels.) Die spyker is deur./Ek is deur./Hy kruip onder die draad deur./Jy ken jou werk deur en deur. (Bywoord) Sy skoene is deur. (B.nw.) (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
5.1.13	beter (sp)	1

VRAAG 5.2

TEKS G: PRENT

[Verwerk uit Google Images]

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
5.2.1	hem de (sp)	1
5.2.2	 Die gemors word (deur die kinders) in sakke gegooi. Die gemors word in sakke gegooi (deur die kinders). (Enige EEN) 	1
5.2.3	gebruik te (sp)	1
5.2.4	heinin kie (sp)	1
5.2.5	Die kinders is nog nie klaar met die werk nie .	1
5.2.6	(Die twee kinders werk) elke Saterdag fluks in die parkie.	1
		[20]
	TOTAAL AFDELING C:	40
	GROOTTOTAAL:	80